Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 7/2023

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA *2022/2023-2024/2025*
(skrajne daty)

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	**Etnologia Słowian**
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Historii
Kierunek studiów	**Archeologia**
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, 5 semestr
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	Dr Katarzyna Kraczoń
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	**Dr Katarzyna Kraczoń**

***** *-opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1.Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
5	-	-	30	-	-	-	-	-	2

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)
Konwersatorium - zaliczenie z oceną

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak

3.CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z historią słowianoznawstwa
C2	Przedstawienie podstawowych terminów dotyczących etnologii Słowian
C3	Zapoznanie studentów z problematyką historii idei wspólnoty słowiańskiej
C4	Zapoznanie studentów z podstawowymi pracami dotyczącymi słowianoznawstwa
C5	Przedstawienie studentom zjawisk i wierzeń związanych z obrzędowością doroczną i rodzinną dawnych Słowian

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych [1]
EK_01	Student ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii, etnologii i innych nauk humanistycznych, a także społecznych w systemie nauk	K_W01
EK_02	Student zna podstawową terminologię, teorię i metodologię archeologii, oraz innych dyscyplin nauki współpracujących w badaniach nad przeszłością, w tym szczególnie dotyczących etnologii Słowian	K_W02
EK_03	Student zna i rozumie zagadnienia z zakresu archeologii poszczególnych epok, od paleolitu po okres nowożytny	K_W03
EK_04	Zna i rozumie zakres działalności instytucji naukowych zajmujących się archeologią, etnografią, instytucji kultury i ochrony dziedzictwa; rozumie znaczenie działalności popularyzatorskiej w archeologii i sposoby jej prowadzenia	K_W09
EK_05	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie etnografii Słowian kierując się wskazówkami opiekuna naukowego	K_U03
EK_06	Student potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii, etnografii i dziedzin pokrewnych	K_U04
EK_07	Student potrafi w stopniu podstawowym formułować problemy badawcze, analizować i interpretować materiały archeologiczne z wykorzystaniem właściwych metod, dobierać literaturę i korzystać z istniejącego dorobku, również w zakresie nauk społecznych i przyrodniczych i z zakresu dziedzictwa kulturowego	K_U02

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	Słowian	
EK_08	Potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 ESOKJ	K_U09
EK_09	Student potrafi interpretować fakty historyczno-kulturowe oraz oceniać przyczyny i skutki zmian kulturowych	K_U07
EK_10	Potrafi pracować w zespole, przyjmując w nim różne role	K_U10
EK_11	Student jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i zasięgania opinii ekspertów, a także uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów	K_K01
EK_12	Student jest gotów do podejmowania odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy oraz inicjowania działań na rzecz jego ochrony, w tym dziedzictwa kulturowego Słowian	K_K02
EK_13	Jest gotów do uczestniczenia w życiu naukowym, korzystając z różnych jego form	K_K03
EK_14	Student jest gotów do stosowania się do zasad etyki zawodu archeologa	K_K04

3.3Treści programowe

A. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Etnografia i etnogeneza Słowian w świetle badań historycznych i językoznawczych 2. Religa dawnych Słowian – bóstwa i mity 3. Mity kosmogoniczne – analiza porównawcza 4. Posągi i miejsca święte – elementy słowiańskiego kultu 5. Demonologia tradycyjna Słowian 6. Czas w kulturze ludowej Słowian 7. Natura i zjawiska przyrody w kulturze ludowej Słowian 8. Rodzinne obrzędy przejścia – narodziny, wesele, pogrzeb 9. Obrzędy doroczne Słowian w okresie jesienno-zimowym 10. Obrzędy doroczne Słowian w okresie wiosenno-letnim 11. Praktyki i zakazy magiczne 12. Lecznictwo ludowe Słowian 13. Wybrane zagadnienia folkloru Słowiańszczyzny 14. Z dziejów badań słowianoznawczych 15. Dziedzictwo Słowiańszczyzny dziś

3.4 Metody dydaktyczne

1. Analiza tekstów z dyskusją
2. Przygotowywanie prezentacji na dany temat

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_1	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	KONWERSATORIUM
EK_2	AKTYWNY UDZIAŁ W ZAJĘCIACH	KONWERSATORIUM
EK_3	OCENA JAKOŚCI PREZENTACJI PRZYGOTOWYWANEJ PRZEZ STUDENTA	KONWERSATORIUM
EK_4	DYSKUSJA	KONWERSATORIUM
EK_5	ODPOWIEDZI NA ZADAWANE W CZASIE ZAJĘĆ PYTANIA	KONWERSATORIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach – cotygodniowe przygotowanie „omówienia" lektury – według klucza wskazanego przez prowadzącego; przygotowanie prezentacji

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	**Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności**
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	25
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Gieysztor A., Mitologia Słowian, Warszawa 1982 i wyd. nast.
2. Janicki K., Cywilizacja Słowian. Prawdziwa historia największego ludu Europy, Poznań 2023.
3. Moszyński K., Kultura ludowa Słowian, t. 1–2, Warszawa 1967–1968 i wyd. nast.

Literatura uzupełniająca:

1. Biegeleisen H., Lecznictwo ludu polskiego, Kraków 1929.
2. Błażejewski A., Starożytni Słowianie, Wrocław 2007.
3. Bogatyriew P., Semiotyka kultury ludowej, wstęp, wybór i oprac. M.R. Mayenowa, Warszawa 1975.
4. Bylina S., Kultura ludowa Polski i Słowiańszczyzny średniowiecznej, Warszawa 1999.
5. Etnografia Polski. Przemiany kultury ludowej, t. 2, pod red. M. Biernackiej, M. Frankowskiej, W. Paprockiej, sekretarz tomu, M. Drozd-Piasecka, Wrocław 1981.
6. Engelking A., Klątwa: rzecz o ludowej magii słowa, Warszawa 2010.
7. Fischer A., Zwyczaje pogrzebowe ludu polskiego, Lwów 1921 [reprint z 2017]
8. Klinger W., Jeszcze o rusałkach i pokrewnych postaciach demonicznych i ich zależności od grecko-rzymskiej tradycji, „Lud", t. 45, 1960.
9. Klinger W., Wschodnio-europejskie rusałki i pokrewne postaci demonologii ludowej a tradycja grecko-rzymska, Lublin 1949.
10. Libera Z., Znachor w tradycjach ludowych i popularnych XIX–XX wieku, Wrocław 2003.
11. *Słownik etnologiczny*, pod red. Z. Staszczak, Warszawa 1987.
12. Szyjewski A., Religia Słowian, Kraków 2003.
13. Tomiccy J. i R., *Drzewo życia. Ludowa wizja świata i człowieka*, Warszawa 1975.
14. Tomicki R., Słowiański mit kosmogoniczny, „Etnografia Polska", t. 20, 1976, z. 1.
15. Toporow W., Wokół rekonstrukcji mitu o jaju kosmicznym (na podstawie baśni rosyjskich), przeł. R. Maślanko, [w:] Semiotyka kultury, wybór i oprac. E. Janus i M.R. Mayenowa, , Warszawa 1977.
16. Szczepanik P., Słowiańskie zaświaty. Wierzenia, wizje i mity, Szczecin 2018.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej